

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Dalsmund i Karlskoga kommun

Beslut

Bildande av naturreservat

Länsstyrelsen i Örebro län förklarar det område som avgränsats på beslutskartan i detta beslutsdokument som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som framgår av den slutliga utmärkningen i fält.

Naturreservatets namn ska vara Dalsmund.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Naturvärdena knutna till områdets naturskogar, myrmarker, sjöar och andra naturtyper ska bevaras och utvecklas.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Som återställningsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan bränning komma i fråga liksom åtgärder för återställande av den naturgivna hydrologin och vegetationen i våtmarker.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av främmande (eller införda) träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma i fråga.

Föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd eller buskar samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda buskar, döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd, buskar eller andra växter,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda, påla eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna, avleda vatten eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft eller ändra befintlig ledning,
9. kalka mark, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. uppföra jakttorn eller stödutfodra vilt.

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid platser som markeras på beslutskarta.
3. Borttagning av främmande växter som till exempel lärkträd, contortatall, blomsterlupin och parkslide genom avverkning,

röjning, manuell uppgrävning av rotsystem, utplacering av marktäckningsduk eller liknande.

4. Naturvårdsbränning av skogsmark.
5. Återställning av områdets hydrologi genom igenläggning av diken.
6. Fällning, ringbarkning eller på annat sätt borttagande av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
7. Fällning eller beskärning av enstaka träd längs vägar, reservatsgränser, byggnader och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller anläggningar.
8. Inventering, uppföljning och övervakning av växter, svampar och djur genom insamling, märkning, uppförande av tillfälliga anläggningar, viltkameror eller med andra jämförbara metoder.

C. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller förabort sten, block eller jord,
2. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar, eller delar av träd och buskar,
3. skada vegetationen till exempel genom att gräva upp ris, gräs, örter, mossor eller lavar, förbudet gäller inte bär-, svamp- och blomplockning,
4. framföra motordrivet fordon annat än på bilvägar,
5. elda annat än på angiven plats och av förvaltaren tillhandahållen ved, förbudet gäller inte medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande,
6. störa djurlivet annat än vad som normalt förekommer vid bedrivande av jakt och fiske,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, sätta upp övervakningskameror eller därmed jämförlig anordning,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär

markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna träder i kraft den 12 november 2025 och gäller omedelbart även om de överklagas.

Undantag från A och C föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av B-föreskrifterna,
- b) förvaltaren av naturreservatet att framföra motorfordon i terräng om det krävs för att genomföra de åtgärder som framgår av B-föreskrifterna,
- c) personal inom den statliga rovdjursförvaltningen att framföra motordrivet fordon på snöbeklädd mark i samband med rovdjursinventeringar,
- d) personal inom i sjukvård-, polis- eller räddningstjänst att framföra motordrivet fordon i terräng i samband med insatser (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- e) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig bilväg med tillhörande anläggningar i direkt anslutning till väg, i enlighet med rättighet som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- f) ledningsägare att underhålla anläggningar i enlighet med de rättigheter som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- g) rättighetshavare att transportera ut fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation eller orsakar skador som riskerar att förorena vattenmiljön,
- h) rättighetshavare att underhålla befintliga jakttorn,
- i) uppdragstagare att utföra kalkning med syftet att åstadkomma biologisk återställning av sjöar och vattendrag.

Skälen för beslutet - reservatets prioriterade bevarandevärden

Reservatets prioriterade bevarandevärden utgörs huvudsakligen av äldre naturskogsartad barrskog samt det rörliga friluftslivet.

Naturreservatet Dalsmund är beläget uppe på höjdsträckningen strax öster om den tydliga men smala dalgång som löper från Granbergsdal och vidare upp mot gårdarna vid Dalsmund (på

Karlskogamålet Daschmund-mynningen på dalen). De östligaste omgivningarna av skogsområdet bildar strandskog mot Lersjön. En skogssjö som egentligen är en gammal hålldamm för hyttan i Granbergsdal, som i århundraden fanns ett par kilometer nedströms efter bäcken Lerälven. I norr mynnar reservatet ut mot den lilla skogstjärnen Kosstjärn som ligger inklämd mellan höjdryggarna.

Området karaktäriseras av den osedvanligt sten- och blockbelamrade terrängen, som på många håll är påtagligt småkuperad (170–190 meter över havet). I terrängsvackorna ryms många gånger försumpade skogsavsnitt eller öppnare kärr vilket tillsammans med blockigheten, terrängformerna och skogsbeståndens flerskiktning, skänker området ett särskilt fuktigt mikroklimat. En för många skogsorganismer grundläggande förteelse vilket bland annat ger sig tillkänna av de rikt mossbeklädda stenblocken, hänglavsdraperingarna i skyddade dalsvackor, och framför allt genom förekomsten av särskilt fuktkrävande och i flera fall sällsynta kryptogamer.

Skogen är nästan överallt grandominerad med en betydande inblandning av tall. I vissa partier finns mera rika lövträdrika inslag, främst av asp och björk men också klibbal på socklar och någon spenslig rönn. Inslaget av gamla lövträd, döende lövträd och högstubbar av döda lövträd är så pass stort i vissa partier att mindre hackspett kontinuerligt födosöker och förmodligen även häckar i området.

Ståndorterna i reservatet är överlag förhållandevis bördiga även om fältskiktet i den övervägande friska skogsmarken domineras av blåbärsris. Stamtätare, dunklare delar, marktäcks i stället av tjocka mosstäckan eller av åratals lövfällningar. En kalkpåverkad ståndort tangerar enligt bergrundskartan från SGU, den nordvästligaste och centrala delen av området (gabbro, diorit, ultrabasisk bergart). Den basiska påverkan medför att kärren i området innehåller medelrikkärrsarter som röd skorpionmossa, stor skedmossa och purpurvitmossa.

Beståndsegenskaperna är påtagligt olikåldriga, diameterspridda och flerskiktade. Skogsbestånden har på de flesta håll inte varit föremål för skötselåtgärder sedan skogshästen gjorde sin sorti ur skogen för mer än ett halvt sekel sedan eller ännu längre tillbaka i tiden. Det har till följd att skogen är stamtät och konkurrenssituationen mellan trädstammarna är stor. Självgallringar har därför varit verksamma

sedan årtionden tillbaka där den i sammanhanget viktiga förrötaren klibbticka är en nyckelart i de pågående självgallringsprocesserna.

Med hänseende till de påträffade naturvårdsintressanta arternas miljökrav, uppvisar de grandominerande barrblandskogarna i varierande grad kontinuitetskvalitéer i både trädskikt, beståndsklimat som död ved i olika former och nedbrytningsgrader. Exempel på signalarter (varav flera är rödlistade) som påträffats i området är: garnlav, gammelgranlav, kattfotslav, brunpudrad nållav, kortskaftad ärgspik, skuggblåslav, korallblylav, bårdlav, stuplav, skinnlav, västlig njurlav, västlig hakmossa, stor revmossa, blåmossa, vedtrappmossa, vedflikmossa, skogstrappmossa, tallticka, vedticka, ullticka, veckticka och ostticka.

Skogsområdet som utgör naturreservatet Dalsmund är sedan många år tillbaka välbesökt av allmänheten genom de uppmärkta leder som löper tvärsigenom den kuperade terrängen. På gamla, för framkomligheten delvis sprängda hästvägar, som yngre stigar, vandrar såväl lokalbefolkning som förskola och skola nere från närmsta byn Granbergssdal. Längs med Lersjöns flikiga stränder finns sedan många år en enklare bebyggelse av sommarbostäder. Också deras innehavare nyttjar stigarna genom området frekvent.

De ovan beskrivna bevarandevärdena av naturreservatet Dalsmund, de skogliga livsmiljöerna och upplevelsevärdena, har liksom påträffade signalarter och rödlistade arter, endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av rationellt skogsbruk eller andra större exploateringsföretag. Genom de allmänt höga beståndsåldrarna är den närmast förväntade skogsbruksåtgärden slutavverkning för hela området.

Fastställande av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan bilaga 1, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beskrivning av ärendet

De första skogliga värdekärnorna urskildes som nyckelbiotoper i slutet av 1990-talet av dåvarande markägaren Sveaskog. Den då nyckelbiotopsklassade arealen löstes sedan in som biotopskydd 2008 av Skogsstyrelsen när marken såldes till privat ägo, vilket skedde under Sveaskogs markförsäljningsprogram.

Hösten 2021 anmäldes två centralt liggande områden intill biotopskyddet för slutavverkning. Skogsstyrelsen gjorde ett fältbesök och bedömde att båda områdena utgör skogliga värdekärnor och uppmärksammade både markägaren och Länsstyrelsen på de höga sammanhängande naturvärdena i området. Länsstyrelsen gav i uppdrag till en naturvårdskonsult att göra en naturvärdesinventering av området. Inventeringsrapporten blev klar i april 2022. Efter gemensam träff i fält mellan markägare (till Dalsmund 1:26), Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, överenskoms att ärendet tas över av Länsstyrelsen för att gå vidare i processen om bildande av ett naturreservat. För de tidigare avverkningsanmälda områdena gjordes därmed i stället en intresseanmälan av formellt skydd av markägarna i juni 2022. I samband med detta tog Länsstyrelsen den första kontakten med den intilliggande markägaren, vars skogar i stort har samma historik och innehåll av värdefulla skogsmiljöer. Värdering av de båda fastigheterna genomfördes av Forum Fastighetsekonomi under 2023. Ett avtal om inträngsersättning skrevs med markägare till Dalsmund 1:26 i november 2023 och med markägaren till fastigheten Norra Granbergsdalstorp 1:23 i mars 2025.

Motivering till beslutet

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett ändamålsenligt och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna att bevara och stärka områdets biologiska mångfald och värdefulla livsmiljöer bedöms som goda under förutsättning att förvaltningsinriktningen i detta beslut följs.

Miljökvalitetsmål, agenda 2030 och ekosystemtjänster

Reservatsbeslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd. Beslutet är också i överensstämmelse med de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen samt Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Skyddet av Dalsmund bidrar till miljömålen Levande skogar, och Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreservatet bidrar till att uppfylla ett av delmålen i FN:s globala hållbarhetsmål, agenda 2030, nämligen målet 15.5 hejda förlust av biologisk mångfald. Naturreservatet bidrar också till skyddet av

ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Naturreservatet bidrar även till att naturtyper och arter som är av unionsintresse, når eller bibehåller gynnsam bevarandestatus i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur och om ändring av förordning, EU 2022/869. Exempel på sådana arter är kantvitmossa, bollvitmossa, purpurvitmossa, blåmossa, knoppvitmossa, lopplummer, spillkråka och tjäder.

Lämplig användning av markområden

Beslutet strider inte mot någon kommunal detaljplan eller annan områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen. Beslutet strider inte heller mot någon kommunal översiktsplan.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i Miljöbalken. Området ligger inom riksintresse för friluftsliv "Finnekroken".

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Ett biotopskyddsområde ingår i naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att samordningen av förvaltningen underlättas om en myndighet ansvarar för hela det skyddade området. De naturvärden som avses att bevaras inom biotopskyddsområdet kommer att bevaras och utvecklas på samma sätt inom naturreservatet. Skogsstyrelsen har möjlighet att upphäva biotopskyddsområdet om myndigheten bedömer att naturvärdena bevaras genom naturreservatsbeslutet.

Intresseprövning

Beslutet om naturreservat innebär inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten. I en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att dessa inskränkningar inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Beslutets påverkan på allemansrätten

Reservatsbeslutet innehåller ordningsföreskrifter (C-föreskrifter) som bland annat begränsar allemansrätten. Länsstyrelsens

bedömning är att konsekvenserna för allmänheten är försumbara. Därför saknas det skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FO).

Enligt 7 kap. 4 § MB får Länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB första stycket ska skälen för beslutet anges. Enligt samma paragraf andra stycket ska ett beslut om att bilda naturreservat ange de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Dessa inskränkningar framgår av reservatets A-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 25 § MB ska en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som ett beslut om naturreservat innebär, inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Enligt 7 kap. 6 § MB får Länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla de åtgärder som behövs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Dessa åtgärder framgår av reservatets B-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § FO får Länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i området om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Dessa föreskrifter framgår av reservatets C-föreskrifter.

Enligt 3 § FO ska Länsstyrelsen fastställa en skötselplan för naturreservatet.

Enligt 7 kap. 8 § MB får ett beslut om bildande av naturreservat inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden finns i 3 och 4 kap. miljöbalken (MB).

I 3 kap. MB finns de grundläggande hushållningsbestämmelserna som ska främja väl genomtänkta avvägningar mellan olika önskemål om att utnyttja marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. I kapitlet anges vilka allmänna intressen som särskilt ska beaktas vid sådana avvägningar för att en god hushållning med mark- och vattenområden ska uppnås.

Förordning (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Enligt 3 § FO ska en myndighet som beslutar om föreskrifter genomföra en konsekvensutredning av regelgivning. Men enligt 4 § får en myndighet i vissa fall besluta om att en konsekvensutredning inte behövs om det saknas skäl. En sådan bedömning ska dokumenteras och skälen för bedömningen anges.

Remisshantering

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Skogsstyrelsen, SGU, Naturvårdsverket och Karlskoga kommun.

Information om naturreservatet

Namn:	Dalsmund
NVR-id:	2058925
Kommun:	Karlskoga kommun
Lägesbeskrivning:	2 km norr om Granbergsdals hytta och 8 km norr om tätorten Karlskoga
IUCN-kategori:	1a, strikt naturreservat
Fastigheter:	Del av Dalsmund 1:26 och Norra Granbergsdalstorp 1:23
Markägare:	Enskilda
Rättigheter:	Jakträtt, servitut väg
Areal:	Totalareal 45,7 hektar, varav cirka 42 hektar produktiv skogsmark
Naturtyper:	Skogsmark 43 hektar, vatten 2,5 hektar, öppen våtmark 0,1 hektar
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Du kan överklaga beslutet

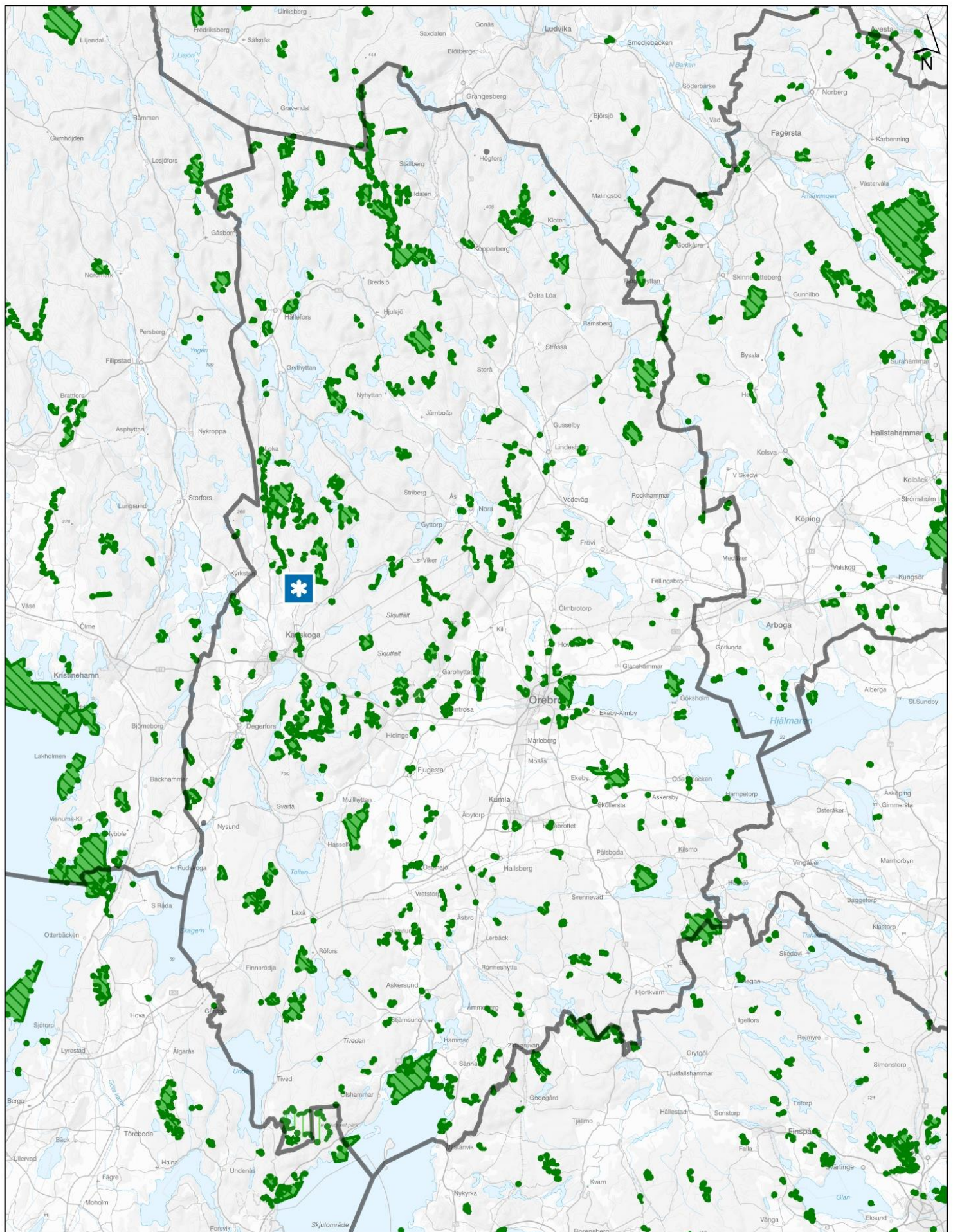
Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Anneli Hulthén med naturvårdshandläggare Jessica Wiener Bösel som föredragande, även naturvårdshandläggare Rolf Wedding har deltagit i ärendet. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Erika Andersson och länsjurist Madelene Stillnert medverkat.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning

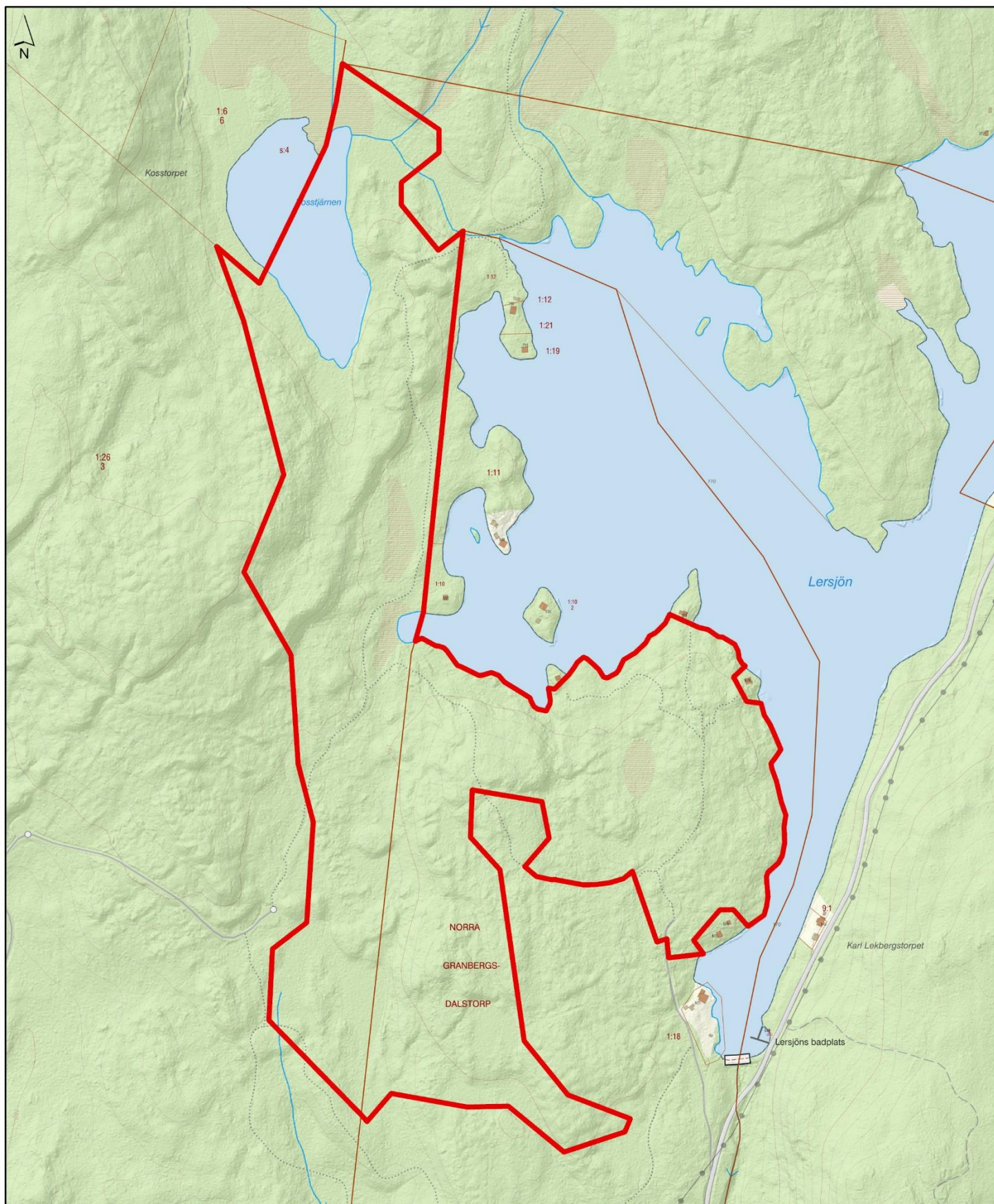
Översiktskarta för naturreservatet Dalsmund

© Lantmäteriet © Länsstyrelsen i Örebro län

- Naturreservat enligt detta beslut
- Naturreservat
- Nationalparker

0 10 20km

Beslutskarta för naturreseptat

Dalsmund

Naturreseptat enligt detta beslut ☐

Karlskoga kommun
Beslutsdatum 2025-11-12
Dnr: 4565-2022

0 100 200 m

